

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΝ ΕΛΛΕΥΡΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΠΥΡΡΑ

Έκδοσις συνδρομή φράγκα 3. Διὰ τὴν ἔξωτοικίαν 3,50 Πραπληρωσία.
ΕΤΟΣ Θ'—'Εν Ἀθήναις τῇ 4 Ὀκτωβρίου 1887.—Ἀριθ. 11.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τεχνητὴ θερμότης. Τεχνητὸν θερμογόνον. Διαφορὰ τῆς τεχνητῆς θερμότητος ἐκ τῆς ἠλιακῆς. Ζῆλος. Κυκλοφορὶα αἵματος. Ἐπίσχεσις ἐμψύμων. Καθαρτικὰ. Γαλδύνη. Διάνθος. Ψημίθιον. Ἀντιτυφερίνη. Σάχαρι. Ἀρόβουσις. Θήλασμα. Ψυχωρετὴ. Ἰατρικὴ τοῦ λαοῦ.

Α'. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ.

Περὶ τῆς τεχνητῆς Θερμότητος.

Θερμότης καλεῖται τὸ αἰσθητὸν, ὅπερ ἐπιγίγνεται ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς προσβολῆς τοῦ θερμογόνου.

Τὸ θερμογόνον εἶνε ὅλη ἀθερμία, ἐκπεμπομένη ἐκ σώματος, ἔσθην ἐκπαράξις. Πηγαὶ θερμογόνου εἰσὶ ὁ Ἥλιος, τὸ πῦρ, γημιαὶ ἐνώσεις, ἡ τριβὴ, ἡ πίεσις, ἡ προσέγγισις τῶν πόλων τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, καὶ ἡ ζωτικὴ δύναμις, κλπ.

Τὸ θερμογόνον ἐκπέμπεται ἀκτινοειδῶς· ἀντανακλάσκει κατὰ τοὺς ριζικούς νόμους· μεταδίδεται εἰς τὰ θερμοαγωγὰ σώματα, καὶ ἐπὶζηταί τὴν ἰσορροπίαν αὐτοῦ ἐφ' ὅλον τῶν σωμάτων διαστέλλει τὰ ἀνόργανα σώματα καὶ μεταβάλλει τὴν κατάστασιν αὐτῶν ἀπὸ στερεῆς εἰς ὑγρὴν, καὶ ἀπὸ ὑγρῆς εἰς ἀερίαν· τὰ δὲ

οργανικά υπό μικράν ποσότητα διαστέλλει, υπό μείζονα ἀπεί-
ρναι και ἐπι μείζονα ἀποθνήσκουσι.

Τὸ θερμότητος δύναται νὰ ὑπάρχη μετὰ τοῦ φωτός ἡμετέρας
ἢ και μόνον δύναται δι' και μόνον νὰ κατασταθῆναι φωτισμένη,
ἐάν ὑπάρχη εἰς μέγαν βαθμὴν θερμότητος, ἥτοι εἰς 500. Ὡς
τὸ μέγα ποσὸν τοῦτο καλεῖται πῦρ.

Τὸ ἐκ τοῦ Ἥλιου ἐκπεμπόμενον θερμότητος εἶνε ἡνωμένον μετὰ
φωτός· δύναται δι' ν' ἀποχωρισθῆ ἐκ τούτου, και νὰ διακριθῆ
ἀμείβῃ· Περὶ τῶν ἰδιότητων τοῦ ἡλιακοῦ θερμότητος προελέθη
νῦν δὲ λέξομεν περὶ τῶν ἄλλων θερμότητων, ἂν τὸ μὲν καλεῖται
τεχνητόν, ὡς τῆ τέχνη παραγόμενον, τὸ δὲ ζωϊκόν, ὡς τῆ ζωῆς
δυνάμει συντηρούμενον.

Περὶ τεχνητοῦ θερμότητος

Παραγεται τοῦτο διὰ τῆς ἐνώσεως τοῦ ὀξυγόνου μετὰ τοῦ
ἀνθρακος πρὸς ἀποτίλειαν ἀνθρ. ἄξιος, προσέτι διὰ τῆς ἐνώσεως
και ἀναρλεξείας ὕδρογόνου και ἀνθρακος διὰ τοῦ ὕδρογόνου ἐν
χλωρίῳ ἢ ἐν στυμφίῳ διὰ χλωροῦ ἐν ἀτμοῖς οἴου διὰ τοῦ θει-
κοῦ ὀξείας μετὰ ὕδατος διὰ τῆς προσβολῆς τοῦ ὕδρογόνου ἐπὶ
συρμάτων πλατίνης διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο πόλων τοῦ ἡλε-
κτρισμοῦ διὰ τῆς σφοδρῆς τριβῆς ζώλων διὰ τῆς μεγάλης και
ταχείας πίεσεως τοῦ ἀέρος διὰ τῆς προσταθῆς αἰθέρου κατὰ
πυρίτιδος πέτρας κλπ. Ἡ συνθήκη τεχνητῆ θερμότης παραγ-
εται διὰ τῆς ἀναρλεξείας ὕλων εὐφλέκτων φωτικῶν ἢ ζωϊκῶν, ἐπὶ
ἐνοῦται χημικῶς τὸ ὀξυγόνον τῆς ἀτυμοσφαιρας μετὰ τοῦ ἀνθρα-
κος τῆς καιομένης ὕλης και παράγεται ἀνθρακικόν ὀξεί. Ἡ ται-
αὐτῆ θερμότης ἐστίν, ἢ παρήν, ἔχει τὸ πῦρ.

Ἐπάρχει διαφόρων βαθμῶν θερμότης. Καλεῖται θερμὸν τὴ
σῶμα, ὅταν ἔχη θερμότητα πλεον τῆς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος,
ἥτοι πλεον τῶν 36° (ἔχει προηγουμένον ἄρθρον περὶ τούτου).

Διαφορὰ τῆς τεχνητῆς θερμότητος ἐκ τῆς ἡλιακῆς.

Ἡ μὲν ἡλιακὴ θερμότης προσβάλλουσα τὸ δέρμα τοῦ ἀνθρώπου
ὑπὸ μέτριον βαθμὴν μαλαίνει αὐτὸ, ὑπὸ μείζονα ἀποξηραίνει και
ἐπικαίει και ἀποταίει ἐσχάρων τοῦτο δῆλον γίνετα διὰ τοῦ ἡ-
λιου φωτός. Ἡ δὲ τεχνητὴ θερμότης μετρία οὕσα οὐτὲ μαλαίνει
τὸ δέρμα, οὐτε ξηραίνει, οὐτε ἐπικαίει, οὐτε ἄλλην τινὰ κίνησιν
ποιεῖ· ἐκ τούτου καλεῖται αὐτὸ, και τὸ χρώμα καθίσταται
ὀχρότερον. Διὰ ταῦτα οἱ μὲν τῶν θερμῶν κλιμάτων ἀνθρώπου
προσβαλλόμενοι περισσύτερον ὑπὸ τοῦ Ἥλιου ἢ οἱ τῶν ψυχρῶν

κλιμάτων εἶναι χρωματισμένοι κατὰ τὸ μέλλον και ἔσονται· οἱ δὲ
ἐν πυρὶ ἐργαζόμενοι εἶναι ὀχροὶ μέλλον· τοιοῦτοί εἶναι οἱ κλιμα-
ταῖς, οἱ ὀχλοσφοῖς, οἱ θερμασταὶ ἀτυμοκινήτων μηχανῶν κλπ. Τὸ
ἡλιακόν θερμότητος ἐπιφέρει ἐρηλίδας και ἐρύθημα ἐρυσιπελα-
τώδες, τὸ πῦρ ὁμοῦ οὐ.

Ἡ ἡλιακὴ θερμότης ἀποξηραίνει τὸ σῶμα, ἀραιεῖ τὸ πάχος,
σῶμα τῆς ἐκκρίσεως, και μόνον τὴν τοῦ ἥπατος αἵμα, διὰ τοῦτο
ἐν τοῖς θερμοῖς κλιμασιν ἐπικρατοῦσι τὰ ἥπιατικὰ νοσήματα,
καίτοι οἱ κάτοικοι ὑφίστανται διαλείποντας ἐλώδεις πυρετούς,
ἐν ᾧ εἰς τὰ ψυχρότερα, ὡς εἶσι παρ' ἡμῶν τὰ ὀρενῶ, οἱ πάσχον-
τες ἐκ διαλείποντος πυρετοῦ ὑποφέρουσιν ἐξαγωγῆς τοῦ σπλη-
νός. Διὰ τοῦτο ἐν τοῖς ψυχροῖς βορείοις κλιμασιν ἡ διαλείπων πυ-
ρετός σχεδὸν πάντοτε ἐπιφέρει ἐξαγωγῆς τοῦ σπληνός, και ὑπὸ
τινων ἰατρῶν και ἰδίως παρὰ τοῦ Πιορῆ θεωρεῖται ὡς ἀνεπὶ-
στατον ἀποτέλεσμα τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ ἢ ἐξαγωγῆς τοῦ
σπληνός τοῦτο. Ἐν Ἑλλάδι ὁμοῦ οὐχ οὕτως ἔχει πάντοτε ὑ-
πάγει διαλείπων πυρετός ἀνεπὶ ἐξαγωγῆς τοῦ σπληνός. Ὁ
Πιορῆ και ἐν τῇ τυροσειδῇ πυρετῷ θεωρεῖ συνυπάρχουσαν τὴν
ἐξαγωγῆς τοῦ σπληνός, και οὕτως ἔχει ἐν τοῖς ψυχροῖς κλιμασιν
διόψει και τὴν κινίνην ὑπὸ μεγάλην δόσιν κατὰ τοιοῦτον πυρε-
τῷ διδοῖ. Ἐν Ἑλλάδι σπάντως ὑπάγει τυροσειδῆς πυρετός μετὰ
σπληνός. Ὁ δὲ τυροσειδῆς πυρετός παρ' ἡμῶν θεωρεῖται μέλλον
διὰ τοῦ ἀρεψήματος τῆς κίνης ἢ διὰ τῆς κινίνης.

Ἡ τεχνητὴ θερμότης, ὅσον ἰσχυρῶς και διαρκῶς ἐν προσβάλ-
ει τὸ σῶμα, οὐ μόνον οὐ κατακραεῖ τῆς ἐκκρίσεως, ἀλλ' οὐτε ἐπὶ
τοῦ ἥπατος ἢ ἐπὶ ἄλλου ὄργάνου οὐδὲν ποιεῖ· ἀλλὰ μέλλον προά-
γει τὴν ἀνομαλίαν, και ἐπαυξάνει τῆς ἐκκρίσεως. Διὰ τοῦτο τὰ
χρόνῳ λουτρά ὀφελούσι και εἶσι καταλληλότερα πρὸς θερα-
πείαν και ὑγίειαν, ἢ τὰ ψυχρὰ· ἐάν ὁμοῦ ἢ τεχνητῆ θερμότης
ἦται μεγάλη, ἐπιφέρει γαστρίτιν, και ἀτονίαν, και αἰεῖ τὸ πά-
χος. Διὰ τοῦτο οἱ ἐν θαλάμῳ θερμαινόμενοι πυρὶ διάγοντες διαρκ-
τῶς, καθίστανται ὀχροὶ μέλλον τὸ δέρμα, και εὐτραχεῖς, και
μεγάλως ἀνεκτικοὶ και ὑπομονητικοὶ ἐνεκ τῶν πάχους.

Τὸ θερμαινθὲν ὕδωρ παρὰ τῆς ἡλιακῆς θερμότητος καθίσταται
ἡπικόν (ἰσχυρατικόν) και νοσήρον πρὸς γράσιν λουτροῦ· ἐν ᾧ τὸ
ὑπὸ πυρὶ θερμαινθὲν καθίσταται θερμῆς, και ὀφελιμώτατον
κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς χρήσεως.

Ὅταν τὸ διὰ τοῦ Ἥλιου θερμαινθὲν ὕδωρ οὐ μόνον οὐ κόπτει
τὴν δίψαν, ἀλλὰ και χαλαρόνει τὸν στόμαχον και ἀέρια ποιεῖ,
και πυρετὸν δύναται ἐπινεγκεῖν διὰ τοῦτο μὴ πίνει ὕδωρ πρὸς-

καλλόμενον παρὰ τοῦ Ἡλίου τὸ δὲ θερμανθὲν πυρὶ κόπτει τὴν δύσαν, διαγείρει καὶ τονίζει τὰς δυνάμεις, αὐξάνει τὴν ἀδύσαν διακνύον· τὸ δὲ διὰ πυρὸς θερμανθὲν ὑδαρ ψύχεται ταχύτερον διὰ τοῦ τοῦ Ἡλίου θερμανθέντος. (ἀκολουθεῖ)

Β'. ΥΠΕΡΙΩΝ ΕΚΑΣΤΕΙ

Περὶ ζήλου.

Ὁ ζήλος εἶνε τὸ εὐγενέστερον καὶ προοδευτικώτερον αἰσθημα δι' οὗ ὁ ἄνθρωπος κινεῖται ὅπως ἀποκατασταθῆ ἐφ' αἰλλος πρὸς τοὺς ἀνωτέρους τοῦ ἢ καὶ γὰ ὑπερβῆ τοῦτους διὰ τῆς ἀποκτήσεως γνώσεων, διὰ κατοχῆς ἀνωτέρων θέσεων καὶ ἄλλων ἀρεσῶν, τεργῶν καὶ τιμητικῶν ἀντικειμένων. Ὁ ζήλος εἶνε τὸ ἐλαττωμένον πάσης προόδου, καὶ πάσης εὐημερίας οὐ μόνον τοῦ προσώπου, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινωνίας ὅλοκληρου.

Ὁ κατεχόμενος ὑπὸ ζήλου ἔχει πραγματοποιήσῃ τοὺς πόθους τοῦ ὑφίσταται κόπους καὶ κακουχίας εὐχαρίστως, καὶ ἀντὶ τούτου ταῦτα ἀβλαβῶς. Περιφρονεῖ τοὺς κόπους καὶ πᾶν δυσάρεστον, καὶ εὐφραίνεται ἐνδομύχως θεωρῶν τὴν πρόοδόν του, ἐξ ἧς καὶ τιμῆς καὶ ὑπολήψεως ἀπολαμβάνει. Ἀντὶ τούτου εἰς τὰς νόσους εἶνε ὄμως καχεκτικός· ἀλλ' οὐδὲν ἢ καχεξία ἰσχύει πρὸς ἀναγκάσιον τοῦ ζήλου τοῦ διότι εἶνε εὐάκτης ἠθικῶς. Ἡ δὲ ἠθικὴ εὐξία ζωοῦρεται τὰς τοῦ σώματος δυνάμεις.

Ὁ ζήλος εἶνε αἰσθημα, τὸ ὅποσον ζωογονεῖ ἢ ἀνατρέφει εἰς τὰ τέκνα διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ ὑποδειγματισμοῦ παρὰ τῶν γονέων, ἰδίως παρὰ τῆς μητρὸς, παρὰ τῶν διδασκάλων, καὶ παρὰ τῆς συνανατροφῆς μετὰ καλῶν καὶ ἐναρέτων.

Ὅταν ὁ νέος δὲν ἔχη ζήλον, εἰς μάτην γίγνεται πᾶσα ἀνατροφή καὶ διδασκαλία· τινὲς γεννῶνται ἔχοντας ἔμφροτον τὸν ζήλον τῆς μαθήσεως καὶ τῆς προόδου, καὶ εἰσιν εὐτυχεῖς καὶ οὗτοι καὶ οἱ γονεῖς καὶ ἡ Πατρίς, ἐὰν σύχωσι ἀγωγῆς πρὸς ζωοῦρεσιν τοῦτου. Οἱ ταιούτοι γίνονται ἐπίσημοὶ ἄνδρες, τιμῶνται ἑαυτοὺς, τοὺς γονεῖς καὶ τὴν Πατρίδα.

Ἀποχῶς ἐλαχίστην προσοχὴν δίδεται πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἐπίσχυσιν τοῦ ζήλου οὐ μόνον παρὰ τῶν πλείστων γονέων, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν διδασκάλων· διὰ τοῦτο καὶ ἡ σημασία τοῦ ζήλου, ἐν κοινῶς καλοῦσι ζήλια, καὶ ἡ λέξις ζηλεύω ἔχει σημασίαν τὴν

κατεχόμενου φθόνου, καὶ ὄχι τοῦ εὐγενεοῦς ζήλου. Ἡ λέξις ζηλόφθονος, ἰσχυρὸν φθόνον σημαίνει.

Δ. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Περὶ κυκλοφορίας τοῦ αἵματος.

Αἱ ἀρτηρίαι ἐκκαλουθούσκι διακλαδούμεναι φθάνουσιν ἐπὶ τίλους εἰς λίαν λεπτοτάτους κλάδους, τοὺς ὁποίους καλοῦσι τριχοειδῆ ἀγγεῖα ἀρτηριακά, τὰ ὅποια συνεισφέρουσι εἰς τὰ ἄκρα αὐτῶν πρὸς ἄλληλα καὶ ἀποτελοῦσι εἶδος δικτυοειδῆς, ὅπερ εἰσέρχεται κατὰ μέγαν μέρος εἰς τὰ ἐντὸς τῶν φλεβῶν. Ἡ αὐτὴ διακλάδωσις γίνεται καὶ τῶν φλεβῶν, ὧν τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα καλοῦνται φλεβικά.

Τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα τῶν ἀρτηριῶν διακροῦνται εἰς δύο τάξεις, ὧν ἡ μία προσεχομένη ἐκ τῶν κλάδων τῆς ἀρτηρίας, ἥτις ἐκπηγάζει ἐκ τῆς ἀριστερῆς κοιλίας τῆς καρδίας, καλεῖται σύστημα τριχοειδῆς γενικῶν.

Ἡ ἄλλη σχηματιζομένη ἐκ τῶν τελευταίων διακλαδώσεων τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας, καλεῖται σύστημα τριχοειδῆς τῶν πνευμόνων· τ' αὐτὰ καὶ διὰ τὰ φλεβικά.

Ἡ συγκοινωνία μεταξὺ ἀρτηριῶν καὶ φλεβῶν γίνεται διὰ τοῦ συστήματος τῶν τριχοειδῶν, τὸ αἷμα φθάνει εἰς τὰ ἄκρα τῶν τριχοειδῶν ἀρτηριῶν ἀγγείων, μεταβιβάζει εἰς τὰς φλέβας δι' ἀναστομώσεως διὰ τῶν ἄκρων τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων τῶν φλεβῶν, καὶ τότε συμβαδίζει μετὰ τῶν ἀρτηριῶν.

Ὁ κροῦσμός τῶν φλεβῶν εἶνε πολὺ περισσότερος τοῦ τῶν ἀρτηριῶν· συγχὴν μίαν ἀρτηρίαν συναδεύεται μετὰ δύο φλεβῶν ἴσου πάχους· π. χ. εἰς τὰ κῶλα αἱ φλέβαι ἀποτελοῦσι δύο στρώματα, ἐν ἐξωτερικῶν, κείμενον ὑποδερμίδος, τὸ ἄλλο ἐσωτερικῶν συναδεῦσον τὰς ἀρτηρίας· τὰ δύο ταῦτα στρώματα συγκοινωνοῦσι πολλαχού προσέλληλα· ἐκ τούτου τὸ αἷμα δύναται γὰρ συσσωρεύηται εἰς τὰς ὑποδερμίδος φλέβας, ὅταν ἡ πρόοδος τοῦ αἵματος ταχέως προεβήκατο εἰς τὰ βαθύτερα καὶ τ' ἀντίθετον.

Τὸ αἷμα ἐντὸς τῶν φλεβῶν κινεῖται καὶ φέρεται ἀντιθέτως τοῦ τῶν ἀρτηριῶν, δηλαδή ἀντι γὰ βλαδίζῃ ἐκ τοῦ καρμῶ πρὸς τοὺς κλάδους, βιβναι ἐκ τῶν κλάδων πρὸς τὸν καρμόν· διὰ τοῦτο οἱ ὄχτοι αὐτοῦ εἰσιν ἐπὶ μᾶλλον ἰσχυρότεροι, καὶ ὅσον προβαίνουσι πρὸς τὴν καρδίαν.

Αἱ φλέβες ἐξαικολουθοῦσι σχεδὸν ἐυθεῖαν διεσθῆναι, αἱ κερ-
πολύστες αὐτῶν εἰσὶν ὀλιγώτεροι καὶ μικρότεροι, ἵνα οὕτως
ἀποφεύγῃσι τὴν στάσιν τοῦ αἵματος.

Ἰνα διευκολύνῃται ὁ δρόμος τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν φλεβῶν
εἰς τὰ μέρη ἐκείνα τοῦ σώματος, ἔνθα φέρεται πρὸς τὴν κερ-
δίαν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω,
καὶ μὴ ἐπιδρῇ ἡ βαρύτης, ὡς εἰσὶν αἱ πύδες, φέρουσι ἐν-
τός αἱ φλέβες βαλβίδας καλέουσι. αἷτινες ἀνθίστανται εἰς τὴν
ἀπισθοδρόμησιν τοῦ αἵματος εἰς τὰς διακλαδώσεις. Μόνον αἱ
φλέβες τοῦ στόματος καὶ τῆς κοιλίας δὲν ἔχουσι βαλβίδας, διότι
ἡ κίνησις τῶν ὀργάνων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας ἐνεργεῖ
τὴν εἰς τὰς φλέβας κίνησιν τοῦ αἵματος πρὸς τὴν καρδίαν. Ἀλ-
λὰ καὶ ἡ πίεσις τῶν μύων συντελεῖ πολὺ πρὸς τὴν τοιαύτην
κίνησιν τοῦ αἵματος. Ἄλλου τοῦτο γίνεται ἐν φλεβοτομίᾳ τοῦ
βραχίονος καὶ ἔνθα τὸ αἷμα ἀναπηδᾷ ὀρμητικώτερον, ἐὼς κινῶνται
οἱ μῦες τοῦ πηγίως διὰ τῆς κινήσεως τῶν δακτύλων.

Τὸ ἐν τοῖς φλεβῶν αἷμα κατ' ἀρχὰς κινεῖται βραδέως, καὶ
ὅσον ἤμος πλησιάζει πρὸς τὴν καρδίαν ἐπιταχύνεται διὰ δυνά-
σεων ὁμοίων τοῖς τῶν ἀρτηριῶν παλμοῖς.

Ἐν τῷ ὑποκαστέρῳ ὑπάρχει ἴδιον σύστημα φλεβῶν, τοῦ
ἴποιου ὁ προορισμὸς δὲν ἐγνωσθῆ καλῶς· εἶνε τὸ σύστημα τῆς
τῶν πυλῶν φλεβῶν ἢ τὸ κυκλικῶν σύστημα. Τὸ σύστημα
τοῦτο, ἀποτελεῖται ἐκ φλεβῶν, αἷτινες λαμβάνουσι τὸ αἷμα ἐκ
τῶν πεπτικῶν ὀργάνων τῆς κοιλίας. Ἐὰ ἀγγεῖα τοῦ συστήματος
τούτου ἐνοῦνται ὅλα εἰς ἓνα κορμὸν καλούμενον φλέβα τῶν
πυλῶν, ἣτις διακλαδοῦται ἐν τῇ ὑφῆ τοῦ ἥπατος, ἐντῶθεν
μεταβαίνει εἰς ἰδίαν ἄλλην φλέβαν, καλουμένην ἥπατικὴν, αἷ-
τινες κατόπιν τὸ φέρουσι εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὴν φλέβαν καὶ
ἐρχεται οὕτως εἰς τὴν γενικὴν κυκλοφορίαν. Ἐπειδὴ ἐν τῷ ἥπατι
ἐνεκὴν ἐνίοτε συμφορήσεων, ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος τοιούτων
προσκαυμάτων, ὑπάρχει ἡ ἄξυγος φλέβη, ἣτις λαμβάνει τὸ αἷμα
ἐκ τῆς φλεβῆς τῶν πυλῶν καὶ τὸ χύνει εἰς τὴν ἄνω κοίλην
φλέβαν.

Τὸ αἷμα δὲν εἶνε τὸ αὐτὸ παρ' ἅπαντι τοῖς ἀγγεῖσις, ἔνθα κυ-
κλοφορεῖ· ἀλλὰ μεταβάλλει ρύσιν πλλαχού, εἰς μὲν τὰ τριχοειδῆ
ἀγγεῖα τῶν πνευμόνων μεταβάλλεται εἰς ἐρυθρότερον διὰ τῆς
ἐνεργείας τῆς ἀναπνοῆς, εἰς δὲ τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα τοῦ σώματος
ἀποσυντίθεται διὰ τῆς ἐκκρίσεως καὶ τῆς θρέψεως. Ἀφοῦ φθάσῃ
εἰς τὰς φλέβας, ἔνθα ἐστὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἐξ αὐτοῦ ἐκχρη-
σῆς χρῆσιμου ὕλης, μεταβάλλεται ἐκ τῶν λευκῶν τῆς θρέ-

ψεως, τὰ ὅποια φέρουσι τὸ ἀπορρόφητικὸν λειτουργικὸν ὄργανον ὡς
ἐκ τοῦ χυμοῦ, ὅστις φέρειται ἐκεῖ ἕνα ἀνεκμιγῆ μετὰ τοῦ αἵματος
ἐξ ὧν τούτων καὶ καθίσταται μέλαν, ἐν ᾧ ἦτο πρὶν ἐρυθρόν.

Τὸ τῆς κυκλοφορίας αἷμα λοιπὸν εἶναι δύο ποιότητων ὄλω·
δικαφεροῦσιν ἀπ' ἀλλήλων. Τὸ ἐν ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἀγγείων
τῶν δεξιῶν κοιλίῶν τῆς καρδίας καὶ τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας,
τὸ ἴσιον κοιλίαι αἷμα μέλαν ἀνεκμιγῶν πρὸς τὴν φλέβαν.

Τὸ ἄλλο ἡμῶν ἀποτελεῖται ἐκ τῶν πνευμονικῶν φλεβῶν, ἐκ
τῶν ἀριστερῶν κοιλίῶν τῆς καρδίας καὶ ἐκ τοῦ ἀρτηριακοῦ συ-
στήματος. Ἐγχεῖ αἷμα ἐρυθρόν, ἀερρόδες, καὶ ἴδιως θρεπτικόν,
τὰ δύο ταῦτα συστήματα ἀπολήγουσιν ἑσώτως εἰς τὰ τριχοειδῆ
ἀγγεῖα τοῦ πνεύματος, καὶ εἰς τὰ τοῦ ἄλλου σώματος.

Ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἦτον ἀγνωστος κατὰ τοὺς ἀρχαίους,
αἷτινες μόνον ἐγνωρίζον ὅτι διακλαδοῦται ἐκ τῆς καρδίας ἐν ὅ-
λων τῶν μερῶν τοῦ σώματος, καὶ ποτίζει τούτο παρέχον τὰ πρὸς
βίβην· τούτο ἀναφέρει ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ αὐτοῦ· ἀλλ'
ἠγγύον τὴν εἰς τὴν καρδίαν ἐπέκτασιν τούτου, ἦτοι τὴν κυ-
κλοφορίαν, τὴν ὅποιαν ἀνακάλυψε ὁ Γουλιέλμος Ἀρβείης
πρῶτος Ἰατρός τοῦ Ἰακώβου Α' καὶ Καρόλου Α' βασιλείων
τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὴν δέκατον ἑβδόμου αἰῶνα. Μέχρι τῆς ἐπα-
γῆς ταύτης εἰδόξαζον ὅτι τὰ ἀγγεῖα τοῦ αἵματος χρησιμεύουσι
πρὸς αἰθέρια σώματα· ὁ Ἀρβείης ἀπέδειξεν ὅτι κατὰ τὴν ἀνατο-
μικὴν διάθεσιν τῶν ἀγωγῶν ἢ κινήσεως τοῦ αἵματος γίνεται ὡς
ἐξέθεθ. Ἀπέδειξε προσέτι ὅτι ἐὰν τρυφῇ ἀρτηρία, τὸ αἷμα ῥεῖ
ἐκ τῆς ἄνω θέσεως διότι ἔρχεται ἐκ τῆς καρδίας ὅταν δὲ ῥεῖ ἐκ
τῆς ὑπὸ τὴν τομὴν θέσεως, τὸ αἷμα ἔρχεται ἐκ τῶν ὑπὸ τὸ μέ-
ρος τοῦτο θέσεων. Ἀπέδειξε τοῦτο καὶ ἄλλως, ἔθεσε φλέβαν, καὶ
ἀρτηρίαν, καὶ παρετήρει ὅτι τὸ αἷμα τῆς φλεβῆς ἐπιφέρει ἐξόγ-
κωσιν τοῦ δέρματος τοῦ ὑποκειμένου μερῶν, ὡς γίνεται, ἐν τῇ
φλεβοτομίᾳ τὸ δὲ αἷμα τῆς ἀρτηρίας ἐξωγοῦσθαι ἐπὶ τοῦ ἄνω
μέρους. Μετὰ τὴν θάνατον τοῦ Ἀρβείης, οἱ Μελπιγγας, καὶ Νικολά-
δωντος ἐπιβεβαίωσαν τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Ἀρβείης διὰ μι-
κροσκοπικῶν παρατηρήσεων. Οὗτοι ἀπέδειξαν ὅτι τὸ αἷμα κινεῖ-
ται ὡς ἔφη ὁ Ἀρβείης.

Γ'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ.

Περὶ ἐπίσχεσεως τῶν ἐμμηθῶν

"Ὅλοι αἱ διάφοροι ἐκκρίσεις τῶν διαφόρων ὀργάνων τοῦ σώματος δύνανται νὰ ὑποστοῦσιν ἐπίσχεσιν ἐπὶ τινε χρόνον καὶ νὰ παύσῃ οὕτως ἢ ἀποβολῇ τῆς παρασκευῆς καὶ μορφῆς· ὅλην μὲν ἢ λειτουργίαν τῶν πνευμένων δὲν δύνανται νὰ ὑποφέρῃ ἐπίσχεσιν τῆς ἀναπνοῆς καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ· διότι δύναται αὕτη νὰ γείνη ἐπὶ μέρους τῶν πνευμένων· ἀλλὰ τότε τὸ ὑπόλοιπον μέρος ἀνεπληροῖ τὸ ὅλον. Ἐπίσχεσιν ἐξαιρετικὰ παραδειγματικὰ ὡς συμβαίνει εἰς τὴν νεφρογένειαν, καθ' ἣν κατακλυθὲς ὄλοσχερῶς ἢ ἀνεπνοῆ καὶ ἢ κυκλοφορική, καὶ ὅμως ἢ ζωὴ διατηρεῖται καὶ ἐπινέχεται μετὰ ὕδατος ἢ καὶ ἡμῆρας (ὅρα Συνακτ. Ἰατροδικαστικὴν Γ. Γ. σελ. 287) ὑπῆρξεν καὶ τινες πᾶσι κατὰ Θάλησιν τοῦς πλῆμους τῆς καρδίας, ἐπομένως καὶ τὴν ἀναπνοὴν ἐπὶ τινε χρόνον.

Ἐξ ὅλων τῶν ἐκκρίσεων τῶν ὀργάνων ἡ μήτρα δύναται νὰ ὑποστῇ ἐπίσχεσιν ἐπὶ πολλὸν χρόνον, ἐξ ἧς συνήθως ἐπέρχονται νοσολογικαὶ βλάβαι, ὡς ἐν προηγουμένους ἐλέγθη.

Ἐξ τινε ὅμως γυναικῆς ἢ ἐπίσχεσις αὕτη οὐ συμβαίνει· βλάβας ἐπιφέρει ἐν τῇ κοιλίᾳ Στιμυλιζῆ τῆς Γορτυνίης ἐγκλωβισμένη γυναικῆ, ἣτις οὐδέποτε εἶδε τὰ ἐμμηθῆ αὐτῆς, οὕτε τυχρὴν ποτὲ ὑπέστη, καὶ ὅμως ἦτο μήτηρ πολλῶν τέκνων, ἦτο αἰετὶς καὶ ὄρνις. Ἐξ τινε γυναικῆς ἄπαξ ἢ δις ἔρχονται τὰ ἐμμηθῆ καὶ ἐπέρχονται δύο ἔτη καὶ πλέον ἕνα ἀνεφάνισαν, εἰς τὰς τοιαύτας ὅμως ἐπιγίγνεται κνηστία.

Ἢ μὲν τυχρὴ καὶ βραδεία ἐμφάνισις τῶν ἐμμηθῶν, ὡς καὶ ὄλοσχερῆ· ἐπίσχεσις τούτων· πρῶτα συνήθως ἐκ κρυσταλλώσεως τῆς γυναικῆς, ὅταν περιψύχωνται οἱ πόδες αὐτῆς, ἐχρῶσι τοῦς πόδες ἐντὸς ψυχροῦ ὕδατος, ἢ πατούσας διαρκῶς ἐπὶ μαρμάρων ἢ πετρῶν, κλπ. Ἔρχεται ἐπίσχεσις ἐμμηθῶν καὶ ἐκ συγχύσεως, ἐξ ἡθικῆς τυχρῆς, ἐκ λῦπης, ἐκ ζήλοτυπίας κλπ. Ἢ μήτρα ἐν τῇ περιπτώσει τυχρὴ ὑφίσταται συμφορήσεις, ἐξομώσεις κλπ. Ἢ τοιαύτη κατάστασις τῆς μήτρας ἐπιδρᾷ ἀρτίως ἐπὶ τοῦ στομάχου, ὅστις ὑφίσταται χαλκρωσείας, παρεμφερῆ ἀερίων ἐν αὐτῇ καὶ ἐν τοῖς ἐντέροις, φουσκώμα καιλίας, θέρων ἐντέρων, διασπορῆν ὀρέξεως πρὸς βροδίαν, δυσπεψίαν, ἐκπίδη-

σιν εἰς τὸ νευρικὸν σύστημα, ἰδιοτροπίας· ἢ παρεμφερῆ αἰτία σφύρα τὸς δυσαρρεστῆ καὶ τῆς ταραχῆς. Τὰ πάντα τῇ δυσαρρεστοῦσιν ἰδίως ἐπέρχεται εἰς τοῦς οἰκειότερους καὶ ὁ παρεμφερῆς λόγος, καὶ πᾶσα κίνησις αὐξάνει τὴν ταραχὴν τῆς, καθίσταται δὲ σπυρμός, ἀνομήμονος, καὶ τῇ πάντα μεγαλύνει κατὰ φαντασίαν, καὶ ἀπελπισίαν ἐκφράζει. Ὅταν ἐπιγίγνεται παρεμφερῆ ἀερίων ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τοῖς ἐντέροις, μεταφωρισμὸς καιλίας, στενοχωρίη, ἐξάψεις εἰς τὸ πρόσωπον, κόμπος εἰς τὸν λαιμὸν, πνευρῶν κίσθημα· διάσπορον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς, καὶ ἄμα ἐρευχθῆ πρὸς ἀπόβολὴν ἀερίων ἐπέρχεται κατενάσις. Ταῦτα ἔρχονται συγχύσεως, διαφανῆ καὶ ἔλαφρά.

Ἢ τοιαύτα κατάστασις ἐπιφέρει ἀλλοίωσιν εἰς τὸ αἷμα, οὐπερ ἐλαττοῦνται τὰ εὐθηρὰ σφαιρίδια καὶ αὐξάνει ὁ ὄρρος καὶ οὕτω ἀποτελεῖται ἡ χλωρόσις, περὶ ἧς προελέθη, καὶ ἦν ἐπιγίγνεται ἀλλοθῆδονε βρωματικαὶ καὶ νευραλγίαι.

Πάντα ταῦτα θεραπεύονται ἄμα παύσῃ ἢ ἐπίσχεσις τῶν ἐμμηθῶν. Πάσει αὕτη διὰ καταλλήλων θεραπειῶν· ἐσωτερικῶς δοσίων τὴν δε τὴν σκευασίαν.

Λάβε βάμμικτος τρυγικοῦ σιδήρου δραμ.	8
"	4
"	2
"	2
"	2
"	2
"	2
μ. κ. τ.	

Καὶ ἀνὰ 2ῃ στέγματος πρὸς νήστης καὶ ἐσπέρας ἐν κλιρῷ ὑπνοῦ ἐντὸς ἡμέσεως κοκθίσανον (κουπακίου) ὕδατος.

Ἐξωτερικῶς πύξινον ποδύλουτρον, σικύας (βεντούζας) ἐπὶ τῆς ἐπω-ἐπιφανείας τῶν μηρῶν, ἐλκρῶδες ἀντιβίης τῆς καιλίας, συναπισμούς, ἢ καὶ σικύας ἐπὶ τῶν μαστῶν, ὀήλασμα ψευδῆς ἐπὶ τῶν ραχῶν κλπ.

Ἢ ἀλλαγὴ τῆς διακονῆς, ἢ ἀλλαγὴ τοῦ κλίματος, αἰ διακεδήσεις πάντα συντελοῦσι πρὸν Θεραπειάν.

Δίαιτα· τροφὴ κρεατώδης προβαίου, αἰγείου, ἐρνίθων κλπ. χρῆσις κρυκευμάτων ἄρωματικῶν ἰδίως κανέλλας (κινναμόμου), μυστιποῦ (μουστάρδας), αἰνου λευκοῦ, ἐν ὑπάρχει δυσκοιλιότης· ἀποχὴ ὄξους, καὶ ἀερίων λεμονιάδας (γαλιζώζας) ἀποχὴ λαχάνων πρασίων βροδίης μετὰ κρέατος μελιζάνων (σπρίγων κηπουρι-

κῶν) κωδιωνίων, τριμάττα, κλπ. βρώσις ἀφθάνου ἔλατος μαγειρεῖ ἀποχὴ ποτῶν οἰνοπνευματωδῶν κλπ.

Β. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Πῶς καὶ πότε ἐπιφέρει τὰ καθαρτικά.

Ἡ χοχίσις τῶν καθαρτικῶν δὲν εἶναι τύσον ἀδιέφορος καὶ ἀβλαβής ὅσον τινὲς υποθέτουσι καὶ τοῦτα βλάπτουσι, ἐὰν μὴ δοθῶσιν ἐν τῇ δέοντι χρόνῳ καὶ ἐν ἄρμοδιᾳ ἐποχῇ, καὶ κατὰ περιστάσεις.

Δὲν πρέπει νὰ διδῆται καθάρσιον κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς νόσου, μήτε πρὸ τῆς ἀμυγῆς αὐτῆς, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ πλησμονὴ ἐκκαθαρισμῶν καὶ ὀργανισμῶς ὑγρῶν τοῦθ' ὑπερσπικνίως ὑπάρχει. Ἐὰν ὅμως μετὰ τὴν ἐναρξίν τῆς νόσου τὴν δευτέραν ἡμέραν μὴ γείνη ἐκένωσις, δοτέον τότε ἐλαφρὸν εὐκοιλίον. Περὶ τούτου ὁ θεὸς Ἱπποκράτης λέγει. «Πέποντα φαρμακεύειν, καὶ κινεῖν μὴ ὠμὰ, μηδ' ἐν ἀρχῆσιν, ἢν μὴ ὄργξ' τὰ δὲ πλείστα οὐκ ὄργξ». (Ἱπ. Ἀρ. Α. 22.)

Ἐν ἀρχῇ ὄξείας νόσου σπικνίως δεῖ διδῆν καθάρσιον. Ἐὰν δὲ δοθῇ, τοῦτο ἔστω μετὰ μεγάλῃς προφυλαξέως.

«Ἴν τοῖσι ὄξείσι πῶθεν ὀλιγόκις, καὶ ἐν ἀρχῆσι φαρμακεῖται ἠχρέεσθαι, καὶ τοῦτο προσεξοικονήσεται ποιέειν.» (αὐτῷ. 24.)

Ἐὰν τὸ καθάρσιον διδῆται ὅταν καὶ ὕψου πρέπει, εἶνε ὠφέλιμον καὶ ὁ νοσῶν εὐκόλως τὸ ἀνέχεται· ἐὰν δὲ τὸ ἐναντίον, δυσχερῶς τὸ ὑποφέρει.

«Ἴν, οἷκ δεῖ καθίρεσθαι, καθίρωνται, ζυμῶσαι τε, καὶ εὐφύρως φέρουσι τὰ δὲ ἐναντία, δυσχερῶς.» (Ἱπ. Ἀρ. Α. 25).

Τὰ καθάρσια λοιπὸν πρέπει νὰ διδῶνται ὅταν πρὸς τὸν καθαρτικὸν τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος, ἢ καὶ πρὸς ἐξώθησιν τῆς μοχθηρῆς ὕλης διὰ τῆς ἐπιχυρῆσεως τῶν ἐκαρσίων αὐτοῦ· ἄλλως δὲν ὠφελοῦσιν.

«Ἴν μὲν, οἷκ δεῖ καθίρεσθαι, καθίρωνται, ζυμῶσαι τε καὶ εὐφύρως φέρουσι τὰ δὲ ἐναντία δυσχερῶς.» (Ἱπ. Ἀρ. Α. 1°).

Τὸ εἶδος τοῦ καθαρτικοῦ δοτέον κατὰ τὰς ἡλικίας τοῦ ἔτους. Τὸ θέρους προτιμώτερόν εἶσι τὰ ἐμετικά· διότι μᾶλλον τότε ὁ σπικνίως διαταρασσεται τὸν χειμῶνα τὰ καθαρτικά· διότι μᾶλλον τὰ ἔντερα τότε ὑποφέρουσιν.

«Φαρμακεύειν θέρους μὲν μᾶλλον τὰς ἄνω χειμῶνας δὲ τὰς κάτω.» (Ἱπ. Ἀρ. Δ. 4.).

Ἐν κριθῶ τῶν κωνικῶν κορυμμάτων, καὶ πρὸ τούτων δὲν εἶνε ὠφέλιμος ἡ χοχίσις καθαρτικῶν.

«Ἰπὸ κῶνα καὶ πρὸ κωνῆς ἐργῶδες αἰ φαρμακεῖται.» (Ἱπ. Ἀρ. Δ. 5.).

Καθάρσιον εἰς ἐγκύους γυναικῶς ἐπιτρέπεται ἀπὸ τοῦ τέταρτου μηνὸς ἐγκυμοσύνης μέχρι τοῦ ἐβδόμου, καὶ τότε πάλιν δοτέον, ἐὰν ἔχῃ πλεισμονὴν ὑγρῶν, ἄλλως καθαρτικὸν δοθὲν πρὸ τῶν τεσσάρων μηνῶν παρέχει κίνδυνον ἐκτρόσεως· μετὰ δὲ τοῖς ἑπτὰ μηνῶς ἐπιφέρει πρόβιον τοκετὸν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἔβδομον μῆνα ἐκώμη προφυλακτικῶς δύναται νὰ δοθῇ καθάρσιον.

«Τὰς κυούσας φαρμακεύειν, ἢν ὄργξ, τετράμηνκ, καὶ ἄχρι ἑπτὰ μηνῶν ἥσπον δὲ τῶν τῶν, τὰ δὲ νήπια, καὶ πρὸς ὑτέρα. Ἐὐλαβίεσθαι χρῆ, (Ἱπ. Ἀρ. Δ.) εἰς τὰ νήπια λέγει ὁ Ἱπποκράτης καὶ μικρὰ παιδιὰ τὰ καθάρσια δὲν ὠφελοῦσιν.»

Ἄριστον ὁ Ἱπποκράτης ἐνδεικνύει τὴν χρῆσιν τοῦ ἐμετικοῦ καθαρτικοῦ λέγων ὅτι ὅταν ὁ ἀσθενὴς ἔχῃ ἀηδίαν, ἀνορεξίαν, ἀλγος, ἐπὶ τοῦ στομάχου, (χώρας τοῦ στομάχου) σκοποδίνην, πικρὸν σπικνίως ἀνευ ὑπάρξεως πυρετοῦ, δοθῆτω ἐμετικόν.

«Ἀπυρέτω ἔντι, ἀποσιτίη, καὶ καρδιογμῶς, καὶ σκοποδίνος, καὶ στόμα πικρούμενον, ἀνω φαρμακεῖται δεῖσθαι, σημερινίη.» (Ἱπ. Ἀρ. Δ. 17).

ΠΑΝΤΟΙΑ

Περὶ Γαλλόβανης (Gallbanum)

Καλεῖται καὶ μετώπιον, εἶνε τὸ δάκρυ, ἢτοι ὁ γυμῶς, ὅστις ἐκρέει ἐκ τοῦ ἐν Συρίᾳ φουμένου δένδρου, τοῦ καλουμένου Νάρθηξ (serula ἢ gallbanum officinalis). Νάρθηξ καλεῖται καὶ τὸ δένδρον, ἐξ οὗ συλλέγεται τὸ βρωμοκόμμι (assa foetida) πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ Γαλλόβανου χαράττουσι τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου καὶ ἐκρέει ὕλη ὑγρὰ, ἣτις μένουσα ἐπὶ τοῦ δένδρου ξηραίνεται, καὶ οὕτω τὴν συλλέγουσι, ἔχει χροῖμα κίτρινον, ὀσμὴν βαρεῖαν. Ὁ Διοσκορίδης. (3, 57) λέγει ὅτι ἡ ὕλη αὕτη μεμιγμένη μετὰ ὄξους καὶ νίτρου ἀφαιρεῖ τοὺς φκκῶς τοῦ προσώπου.

Περὶ Δελίνθου

(Dianthus Caryophyllus ἢ Caryophyllus Hortensis).

Εἶνε τὸ ἄνθος τοῦ φυτοῦ τοῦ κοινῶς καλουμένου Γαρουφαλίου, ἔχει εὐάρεστον καὶ τερπνὴν ὀσμὴν, παρέχουσαν πόνον εἰς τὰ νεύρα· ὁμοιάζει ἢ ὁσμὴ κῆτη μετὰ τῆς τοῦ γαρουφαλίου, ἐκ τοῦ ὁποῦο ἐκλήθη καὶ τὸ φυτὸν γαρουφαλίον.

Περὶ ψευδαμύθου (corusa)

Χορικῶς καλεῖται ἀνθηρακικὸς μύλυθος· εἶνε ὕλη λευκὴ πικρὴ βαρεῖα, ἀδιάλυτος ἐν τῷ ὕδατι, ἐνούται δὲ μετὰ τοῦ ἐλαίου τοῦ λίου, καὶ ἀποτελεῖ βαρῆν ταχέως καὶ καλῶς ἀποξηραίνουμένην. Εἰς τὴν ἐμπύριον εὐρίσκεται νοθευμένον μετὰ τῆς θεικῆς βαρῆτης· ὡς ἐκ τούτου τὸ ψευδαμύθιον διακρίνεται εἰς Α'. ποιότητα ὅταν εἶνε ὅλως καθαρὴ ἀνθηρακικὸς μύλυθος. Εἰς Β'. ποιότητα ὅταν εἶνε ἠνωμένον μετὰ θεικῆς βαρῆτης, ὑπὸ ἀναλογίαν ἴσων μερῶν ἐξ ἑκάστου. Εἰς Γ'. ὅταν ἔχη δύο μέρη θεικῆς βαρῆτης καὶ ἓνὸς ψευδαμύθου καθαρῶς, καὶ ἀναλόγως γίνεται ἡ ποιότης. Τὸ πάλαι κατασκευάζετο τὸ ψευδαμύθιον ἐν Κερύνθῃ, Σπάρτῃ, Ρόδῳ καὶ εἰς τινὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Προσθετέμενον τὸ καθαρὸν ψευδαμύθιον εἰς τὰ χρώματα, τὰ πρὸς χρωματισμὸν ξύλων, καθίστασι ταῦτα ἀποξηραίνεα. Οἱ ἀρχαῖοι κατασκευάζον ἐκ τοῦ ψευδαμύθου φυκιακιδία πρὸς λείψανον τοῦ προσώπου τῶν γυναικῶν.

Περὶ ἀντιπυρετινῆς

Εἶνε ἀλακκοειδὲς ὑγρονοῦχον, πρὸέρχεται ἐκ τῆς Κινολίνης, ἣτις ἐξάγεται ἐκ τῆς πίσεως τῶν γαικινθράκων. Ὅταν ληφθῇ παρὰ νασούντος, μέρος ταύτης εὐρίσκεται εἰς τὸ σῦρα· καταδηλὸς δὲ γίνεσθαι ὅταν ἐν τούτοις ἐπιχυθῇ περιχλωροῦχος αἶθρος ὑπὸ τινι στάγματι, παρέχεται τότε διαλυσις ἐρυθρᾷ ἰσχυρᾷ, ἐξ ἧς βεβασιούται ἢ ὑπερξῆς ἐν τοῖς αἵμοις ἀντιπυρετινῆς.

Ἡ ἀντιπυρετινὴ ἔχει ιδιότητα τοῦ νὰ ἐπιφέρει κατάκλιψαν τοῦ πυρετοῦ, ἐλαττώνουσα τὴν υπερβάλλουσαν θερμότητα τοῦ σώματος ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἐν ᾗ ἡ κίνησις καὶ τὰ παρόμοια οὐ ποιοῦσι τοῦτο.

Ἡ ἐλαττώσις τῆς θερμότητος γίνεται κατ' ὀλίγον καὶ διατηρεῖται ἐπὶ ὥρας ὑπὸ τὴν φυσικὴν θερμότητα· ἡ εἰς ἠ γαρουφαλίον δεδομένων τρεῖς κατὰ ὥραν, διατηρεῖ τὴν φυσικὴν θερμότητα τοῦ σώματος ἐπὶ 6 ἕως 8 καὶ ἐνίοτε 18 ἕως 20 ὥρας. Κατόπιν ἐπανερχεται ἢ ὑψώσις τῆς θερμότητος· ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ἀνευ βιβλάται ἢ ὑψώσις τῆς θερμότητος· ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ἀνευ βιβλάται, ἀνευ ἀρθρῶν ἰδρῶτων ἐπανερχονται ὅμοιως ἐνίοτε μετὰ τὴν γρήσιν τοῦ λατρικοῦ ἰδρῶτος, αἰτνίαι, ἐὰν ὦσιν ἀρθροί, μετὰ τὴν γρήσιν διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ἀναρκίου ἢ τῆς ἀναρκιῆνης ὑπὸ τριάζοντι διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ἀναρκίου ἢ 150 κόκκ. ἀναρκιῆνης. Συμβάλλει εἰς ἐλαττῶσιν θερμότητος τῆς κεφαλῆς καὶ φρεσίνων τῆς βίτης.

Ἀπέτοιχε κατὰ τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ, καίτοι ἐδόθη καὶ ὑπὸ μεγάλῃν δόσιν μέχρις 10 γαρουφαλίων, διότι δὲν εἶνε ἀντιπυρετικὴ, ἀλλὰ καὶ ἀντιπυρετικὴ ὅσοιο λέγουσιν οἱ θιασώται ταύτης.

Ἐν τούτοις εἰσέτι ἐξακαλουθῆσαι τὰ περιχρώματα, ὁδῶν δὲ ἐκ τούτου ὅτι εἰσέτι δὲν ἐβεβασιώθησιν διὰ τῆς πείρας αἱ ὀσμῆσαι δυνάμεις τοῦ νέου λατρικοῦ τούτου, τὸ ὁποῖον πρὸ ἡμῶν ἔτυχε τῆσιν ἐνθουσιώδεις θιασώταις.

Δίδεται μετὰ ἡμίσεις ποτηρίον ὕδατος, ἀρωματισμένου διὰ ὕδατος ἡδυσμένου, κίτρου κλπ. δίδεται δὲ καὶ ὑπὸ κλύματι.

Ἦδη γρήσιν ταύτης ποιοῦσιν καὶ ὡς ἀνωδύνον πρὸς κατάκλιψαν τῶν πόνων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ποιοῦσι ταύτην ὑπὸ δόσιν 10 κόκκων διαλελυμένην εἰς 20 κόκκ. ὕδατος ὑπὸ ἐνίοτε ὑποδερμίου διὰ τοῦ κλυστοτήριου Πραβιάζ, ὡς γίνεται καὶ διὰ τὴν μορφήν. Κατ' ἀρχὰς λέγει ὁ Γερμ. Σίη, γίνεται αἰσθησις ταχύσεως τοῦ μέρους, μετ' ὀλίγον ἐπιέρχεται ἡ καύσις τοῦ πόνου αἰς δῆποτε πηγῆς οὗτος εἶνε. Προτιμάται ἢ ἀντιπυρετινὴ τῆς μορφής· διότι δὲν ἐπιφέρει τὰ τῆς μορφής φυσιολογικὰ ἀποτελέσματα. Κατὰ τῶν ἀρθρῶν πόνων ἐκτός τῶν ἐνέσεων ταύτων δίδουσι καὶ ἐσωτερικῶς τὴν ἀντιπυρετινὴν, ὑπὸ δόσιν μέχρι δύο δραχμῶν, ἀποτυγχάνει κατὰ τῆς ἰσχυροῦς διδόμενον.

Περὶ Σιμυλάτου

Τὸ Σιμυλάτον, ὡς ἔχει τετραμμένον, τήκεται ἀνευ ὕδατος ἐν θερμότητι πυρὸς εἰς 160°, ἐὰν ἀφείθῃ καὶ ψυχρανθῇ, ἀποτελεῖ μάλιν σπυρεῶν ἀμορφον· ἐὰν θερμανθῇ περισσύτερον τῶν 160° γίνεται κίτρινη, εἶτε μαύρη, καὶ ἀποτελεῖ κωρυμέλαν.

Διακλύεται τὸ ζυγαχρον εύκόλως εἰς τὸ ύδωρ· ἔνν εἰς μίση
ὄκην ύδωτος διαλυθῆ ἡρίσαιε ἐκὲ ζυγαχρου ἀποτελεῖται τὸ σι-
ρόπιον τοῦ ζυγαχρου.

Περὶ τοῦ ἀφοδεύειν

Καίτοι ὄχι εύσχημον τὸ θέμα τοῦτο· ἐπειδὴ καὶ φυσικὸν καὶ
ἀναπόφευκτον ἐκάστω, λέζομεν τινὰ γράμματ τῆ υγείας.

Ἡ θέσις ἐν τῷ ἀποπύτω, ἐνθα καθίεζεταί τις, ἐπιρροῖται ἐπὶ τῆς
υγείας, ἐνόστε ἐκ τῆς ὀπῆς τοῦ ἀποπύτου ἐξέρχεται βέσμα ἀί-
ρος, τὸ ὄποσον προσκαρῶον τὴν ἔδραν ἐπιρροῖται περιφύξιος καὶ πηθή-
σις τῶν ἐντέρων καὶ τῆς μήτρης εἰς τὰς γυναῖκας. Πολλοὶ ἐπι-
ρροῖται ἐπιρροῖται καὶ ὀλογοῖται τῆς κατώ κοιλίας, ἀλγηδόνες καὶ
γυναικίαι ὑπέστησαν μητρικοῦς πόνους. Οἱ ἀναρρωτινοῦτες ἐνόστε
ὑπέστησαν ἐντερικὰς πηθήσεις καὶ αὐτὴν τὴν δυσεντερικὴν ἀνάγκη
λοιπὸν οἱ ταιούτοι νὰ ἀποφάγωσι τὸ ἀφοδεύεσθαι εἰς ταιούτου
ἀπόπυτον.

Ὅσοι πάσχοντες ὑπὸ γαστροεντερικῶν νοσημάτων, καὶ κατὰ
τὴν νόσον ἔλαβον καθάρσις, καὶ ὄσοι ἐκ πάσης ἄλλης νόσου ἔλα-
βον ἐν τῷ νοσείν καθάρσις, πάντες σχεδὸν οὔτοι μετὰ τὴν
ἀναρρωσιν ὑφίστανται δυσκοιλιότητα.

Ὅσοι εἰσὶν εύκοίλιοι ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ οὔτοι γίνονται δυσ-
κοίλιοι ἐν τῷ γῆρατι.

Ἦν περίττωμα ταχέως πρόπει ν' ἀποβαλλῆται ἐκ τοῦ σώμα-
τος· διότι ἔνν μίσην πολὺν, ἐπιρροῖται βλάβην εἰς τὴν υγείαν.

Ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τούτου ἐκφράζειται οὔτως.

«Δεῖ μὴ ὑπάρχειν μηδὲν περίττωμα, ἢ τούτου ὑπάρχοντος, ὡς
«τάχιστα ἀπακλάττεσθαι.» (πρ. Π')

Οἱ μεγάλωσωμοι παρέχουσι ὀλιγώτερον περίττωματι.

Ἄνευ ὀργασμοῦ δὲν πρόπει οὔτε ἀφοδεύεσθαι, οὔτε ἐμῆν, οὔτε
φύσιν ἀριέναι, οὔτε πτάρυσθαι, οὔτε ἀφροδιαιεῖν, οὔτε τρέ-
ψαι ἄνευ πείνης, οὔτε πίνειν ἄνευ δίψης.

«Ὅζι τὸ στόμα μάλλον, ἐνθα τις νηστεύει μηδὲν φηγὼν, παρ'
ὅταν φάγη· ἐκ τούτου καὶ περαιρία ἦν «νηστείας ὕψιν.»

Ἦνὰ περὶ Θελαστικῆς

Ἦν Σπάρτη ὁ νόμος ὑπερβέονα πάντα Σπαρτιότατην, ὅταν διέ-
βαιεν ἐνώπιον γυναικὸς Θελαστικῆς τὸ ἐκαστὸς τέκνον, ἔνα γαι-
ρεσίη ταιούτην μετὰ σεβασμοῦ.

Τὰ Θελαστικῆ (hiberous) ἦσαν ἐν γρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις
Γαλλίταις· ἴδις τὰς ἐν Περσίταις ἔρτι γεγεννημένους ἀνακαρῶς
ἐφῆθησαν σὺν τοῖς ἄλλοις ἀγγαίοις καὶ ὄπλοις καὶ Θελαστικῆ
δικρότου σχήματος τεθειμένον ἐντὸς σκαμνοῦσῶν ναπίων. (ἐποχῆς
Γαλλοῦρωμικαίης.

Ἡ βασίλισσα, λευκὴ τῆς Καστολλῆς κλουμένη, τὴν ὄποσον ἢ
γαλλικὴ ἱστορία ἀποκαλεῖ ἴδιαι καὶ μητέρα, ἢ μήτηρ τοῦ Ἀγίου
Λουδοβίκου, (Λουδοβίκου Β.) πληροφοροῦσθαισα ὅτι κατὰ μικρὴν τινὰ
ἀπουσίαν τῆς ἐκ τοῦ Παλατίου, μία τῶν τοῦ Παλατίου γυναικῶν
ἐθήλασε τὸ τέκνον τῆς· διότι ἐκλυθηόριζε ποθῶν Θελαστικῆ, οὔδὲν
εἶπε· ἀλλ' ἀμέσως ἔθεσε τὸν δάκτυλὸν τῆς ἐντὸς τοῦ λαυκοῦ τοῦ
τέκνου τῆς, καὶ ἔμασε τὸ ξένον γὰρ ἔνα μὴ τρασῆ διὰ ξένου γα-
λατος· διότι αὐτὴ ἢ ἴδιαι ἐθήλαζε πάντα τὰ τέκνα τῆς.

ΠΡΟΚΛΗΤΕΙΑ

Μὴ ἀντίλογος ἔσο, Ἡ γὰρ ἀντιλογία ἔριδος καὶ ἔχθρας μουσ-
ρὰς συνήθως ἀπεργάζεται.

Μὴ ἄρηνε τὸ σημερινὸν ἔργον δι' αὔριον.

Τὰ ἴδιὰ Σου σφάλματα ἐν ἀναγνωρίζῃς βελτίωσον ἔχεις πολ-
λὴν εἰς ἡθὴ καὶ εἰς τρόπους. Μὴ διορθῶντων σφάλματα ἀβέλτερος
κλείεσθαι.

Ὅσον ἐν τῷ βίῳ ὀλιγοπείρας ἔχεις ὑποχωρώσεις καὶ φροντίδας,
τόσον εύτυχίστερος εἶσαι.

Τὸν φίλον τοῦ ἀληθοῦς φίλου σου καὶ σὺ ἔχεις τὸν φίλον, τὸν δι'
ἔχθρὸν τοῦ φίλου σου νὰ μὴ τὸν ἔχεις φίλον.

ΠΑΡΗΚΑ ΤΑ' ΑΛΟΥ

Πάσχα Πυροσφίγγος Ὀδονηρώς.

Λάβε ὑπό φουγιώσσου, ὁ ὅποιος φέσκει εἰς τοὺς ἀγροὺς ἔνοσιν μετὰ ἑποῦ λεμονίου καὶ λάβανου ἀπὸ μίαν κοτάλιον μεγάλην προὶ νήσται, μισσημέριον πρὸ τοῦ φαγητοῦ καὶ ἄπειρα μετὰ τὸ φαγητόν.

Ὀδοντοκλίμας Θεραπεία.

Λάβε τεμάχιον λεμονίου, πρόσθας ἕλας καὶ θέρμανον ἀλλῶς ἐπὶ πυρός, ἐκβάλον ἐν τῷ πυρὶ, ἄψας γὰρ φουγιώσση ὀλίγον, καὶ γλιστρὸν ἐπίθας ἐπὶ τοῦ ἀλγούντος μέρους.

Καταπαίει τὴν ὀδοντοκλίμαν καὶ τὸ κοινῶς κληομένην βότανον Βάρβαρον, τὸ ὅποιον μασσᾷ ὁ πάσχων.

Λάβε ὑγρήν (κολών) σαυρόδου σὺνθλασον καὶ ἐπίθας ἐπὶ τοῦ κερτοῦ τοῦ ὀμιονόμου πάσχοντος μέρους.

Ἐπίθας ἐπὶ τοῦ μέσου καὶ καλοῦ καλῶς σαναπισμίν.

Βράσον μετὰ ὄξους καὶ ὄδατος τὴν ρίζαν τοῦ βωτάνου, τὸ κοινῶς κληομένην πορκακόχρστον, καὶ ἐμβρέξον τὸ στόμα κατὰ τὴν ὥραν.

Πάσχα Ὀπταλγίας.

Χολή ἢ ὤρον ἀκανθοχόριον ἐνσταζόμενον ἐντὸς ἀλγούντος Θεραπεία.

Ἐσκότωσ καὶ ὁ ὅπῃς ὀπτοῦ κρέατος ἰσχυροῦ.

Ἐσκότωσ καὶ ὁ ὅπῃς ὀπτοῦ πρέσσου.

Ἐσκότωσ καὶ ὁ ὅπῃς τῶν βετομούρων, καὶ ὁ τῆς ἀπὸ τοῦ μέλανος ἵππου.

Πάσχα καταρροῆς ἁρτινίας

Φουντούσιον κοφίον πλήρες ὕδατος ἴσρου καὶ ἀλλῶς ποιετισμένου, κρεμάμενον ἐπὶ τοῦ τραχήλου κατὰ σαρκὴ Θεραπεία καὶ προσφιλέστεν· εἰ αὐτὴ γίνεται ἐν ἀντὶ φουντούσιου εἰς μικρὰ φιάλη πλήρες ὕδατος ἴσρου.

Ἐσκότωσ καὶ ἐν ῥέσῃ δικραῶς ὁ πάσχων τεμάχιον ἰσπανικῶ κηροῦ ἐντὸς τοῦ θηλακίου του.